

Giải pháp phát huy sức mạnh văn hóa, phát triển du lịch xanh, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Lâm Đồng lần thứ I, nhiệm kỳ 2025 - 2030

*** *Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch***

Lâm Đồng là nơi hội tụ, sinh sống của 49 dân tộc anh em, có nguồn tài nguyên nhân văn mang đậm bản sắc văn hóa truyền thống với nhiều phong tục tập quán, kiến trúc, lễ hội văn hoá dân gian đa dạng và đặc sắc để phát triển du lịch xanh. Bên cạnh đó, Lâm Đồng hiện đang sở hữu 03 bảo vật quốc gia, 07 di sản được UNESCO ghi danh, 142 di tích (trong đó: 03 di tích quốc gia đặc biệt; 57 di tích cấp quốc gia; 82 di tích cấp tỉnh), 10 di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia; có 4.217 cơ sở lưu trú du lịch với tổng số 66.185 phòng (trong đó có 1.382 khách sạn từ 1-5 sao với 20.301 phòng); 99 khu, điểm du lịch, điểm tham quan, trong đó có 30 khu, điểm du lịch đã được UBND tỉnh công nhận (gồm: 02 khu du lịch quốc gia, 04 khu du lịch cấp tỉnh và 24 điểm du lịch) phục vụ nhu cầu tham quan, giải trí của du khách. Đặc biệt, tỉnh Lâm Đồng có vị trí chiến lược quan trọng về kinh tế, an ninh quốc phòng khi tiếp giáp với Vương quốc Campuchia, các vùng kinh tế động lực phía Nam và duyên hải Nam Trung Bộ, Tây Nguyên và biển Đông, với 141 km đường biên giới và 192 km đường bờ biển.

Du lịch xanh không chỉ là một xu hướng mà còn là một hướng đi tất yếu và bắt buộc đối với sự phát triển bền vững của ngành du lịch toàn cầu và Việt Nam. Ngày nay, du khách có xu hướng quan tâm hơn tới du lịch trải nghiệm, đặc biệt tìm về những giá trị văn hóa đặc sắc, sinh thái nghỉ dưỡng gần gũi với thiên nhiên. Nắm bắt xu thế đó, tỉnh Lâm Đồng đang phát triển các dòng sản phẩm du lịch chính là du lịch “xanh” gắn hoạt động trải nghiệm, chú trọng gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa đặc sắc và tài nguyên thiên nhiên đa dạng, phong phú.

Xác định bản sắc văn hóa truyền thống chính là “hồn cốt” của vùng đất Lâm Đồng, ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã đưa công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống gắn với phát triển du lịch xanh vào nhiệm vụ trọng tâm hoạt động của ngành. Thời gian qua, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tham mưu cho Tỉnh ủy, UBND tỉnh, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và chủ động phối hợp với các Sở, ban, ngành, địa phương, cơ sở triển khai hiệu quả các chiến lược về phát triển văn hóa trên địa bàn tỉnh, trong đó tập trung vào công tác bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc thiểu số, khôi phục và phát triển các làng nghề truyền thống gắn với phát triển du lịch trên địa bàn. Bên cạnh đó, Hệ thống di tích lịch sử đặc sắc, trải dài khắp tỉnh, góp phần đưa du khách trở về với những chiến tích xưa, mang lại niềm tự hào dân tộc.

Thực hiện sưu tầm, bảo quản, tu bổ, tôn tạo các di tích; bảo tồn các loại hình văn hóa phi vật thể, bảo tồn các lễ hội truyền thống; xây dựng, tuyên truyền quảng bá mô hình văn hóa truyền thống (cồng chiêng, sản xuất thổ cẩm, đan lát) nhằm phục vụ khách du lịch góp phần gìn giữ, quảng bá các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của cộng đồng dân tộc thiểu số thu hút đông đảo du khách tham quan, trải nghiệm, tìm hiểu nét đẹp văn hóa, tạo sinh kế cho đồng bào dân tộc thiểu số địa

phương. Bên cạnh đó, tỉnh đã tập trung tổ chức nhiều sự kiện văn hóa - lễ hội lớn mang tầm quốc gia, quốc tế thu hút đông đảo khách du lịch trong nước và quốc tế tham gia, như: Festival Hoa Đà Lạt; Đà Lạt Music Festival 2024 - Sweet Love; đêm nhạc quốc tế Dalat Spring Concert 2024; đêm nhạc The Big Day đến từ Scotland; Lễ hội Văn hóa thổ cẩm Việt Nam; chuỗi hoạt động của Năm Du lịch quốc gia 2023 “Bình Thuận - Hội tụ xanh”...

Trong bối cảnh biến đổi khí hậu ngày càng sâu rộng hiện nay, Lâm Đồng luôn chú trọng đầu tư cảnh quan đa dạng, gần gũi với thiên nhiên, những công trình kiến trúc nổi bật đã tạo nên và giữ được những nét riêng có của mình. Sau hơn 20 năm tổ chức Festival hoa Đà Lạt đã hình thành thương hiệu Đà Lạt - thành phố ngàn hoa; nhiều chiến dịch thu gom rác tại các bãi biển, tuyên truyền không mang rác thải nhựa qua đảo Phú Quý, sử dụng nước, điện tiết kiệm, phát động phong trào “mỗi du khách tiết kiệm nước, điện chính là bảo vệ môi trường”, phong trào “đổi rác lấy quà” của Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông đã tạo nên hiệu ứng đáng kể về một “Lâm Đồng xanh”.

Song song đó, hiện nay, tỉnh có một số khu du lịch phát triển xanh và được trao các giải thưởng liên quan đến phát triển du lịch xanh, bền vững và thân thiện với môi trường, hàng trăm cơ sở dịch vụ được công nhận đạt “tiêu chí du lịch xanh”. Những vinh danh này đã khẳng định định hướng cốt lõi mà tỉnh Lâm Đồng hướng tới là phát triển du lịch “xanh”, với phương châm không chỉ hướng đến bảo vệ môi trường, phát huy giá trị của hệ sinh thái mà còn ở mục tiêu tăng trưởng bền vững thông qua những chiến lược phát triển, hỗ trợ doanh nghiệp đầu tư xây dựng các khu điểm, sản phẩm du lịch chất lượng cao, an toàn, đa dạng, bền vững. Chính điều đó đã làm cho hình ảnh Lâm Đồng được nhiều du khách yêu mến.

Từ những danh hiệu đó, tỉnh Lâm Đồng là lựa chọn hàng đầu của những du khách yêu cảnh quan thiên nhiên đẹp, khí hậu mát mẻ, cảnh biển đẹp, thơ mộng, khám phá, mạo hiểm, chữa lành. Điều này đã góp phần tạo cho sự tăng trưởng vượt bậc về lượt khách và doanh thu đến Lâm Đồng, theo đó, giai đoạn 2021 - 2025 lượt khách và doanh thu lịch ước đón gần 78.698.965 lượt khách; trong đó: khách quốc tế ước đạt 3.248.835 lượt, khách nội địa ước đạt 75.450.130 lượt; khách quốc tế chiếm 4,13% tổng khách du lịch. Tốc độ tăng trưởng bình quân khách du lịch hàng năm giai đoạn 2021 - 2025 đạt 24,44%.

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc phát triển du lịch gắn với phát huy sức mạnh văn hóa, phát triển du lịch xanh tại tỉnh cũng gặp một số khó khăn, hạn chế:

- Sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của một số cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương và đoàn thể chính trị - xã hội về nhiệm vụ phát huy, bảo tồn các giá trị văn hóa gắn với phát triển du lịch chưa thực sự thường xuyên và đúng mức.

- Một số lễ hội tổ chức còn nhỏ lẻ, tính chuyên nghiệp chưa cao; công tác xã hội hóa còn hạn chế.

- Sự phát triển đô thị hóa nhanh, kéo theo một số khu vực cảnh quan bị phá vỡ; tình trạng biến đổi khí hậu ảnh hưởng trực tiếp đến tài nguyên du lịch, phần

nào ảnh hưởng đến tâm lý e ngại của du khách khi đến tham quan, du lịch nhất là vào mùa mưa.

- Công tác bảo vệ môi trường du lịch tại các khu, điểm du lịch, danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa được quan tâm thực hiện nhưng hiệu quả chưa cao, một số nơi còn có tình trạng ô nhiễm nguồn nước, cảnh quan.

- Việc nắm bắt xu hướng du lịch xanh, bền vững được một số doanh nghiệp quan tâm đầu tư nhưng còn manh mún, thiếu đồng bộ, nên hiệu quả chưa cao. Một số cơ sở được vinh danh theo tiêu chí xanh của quốc gia, quốc tế nhưng chưa chú trọng đến việc giữ gìn, phát huy nên hiệu ứng lan tỏa chưa cao.

- Việc bảo tồn, giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống gặp nhiều khó khăn; một số lễ hội tiêu biểu, các làng nghề truyền thống bị mai một; sản phẩm lưu niệm đặc trưng chưa nhiều.

- Cơ sở vật chất, hạ tầng giao thông không đồng bộ giữa các khu vực trong tỉnh, một số điểm đến cơ sở hạ tầng du lịch, hạ tầng giao thông khá khó khăn; một số điểm di tích, di sản nằm xa trung tâm và xa nhau nên thời gian di chuyển dài, tính kết nối chưa cao; nguồn lực đề trùng tu, bảo dưỡng hạn chế nên xuống cấp, hư hỏng. Một số điểm chỉ đầu tư ở khu vực vùng lõi di tích, chưa chú trọng đến dịch vụ du lịch, cảnh quan nên chưa phát huy hiệu quả.

Để khắc phục những tồn tại, hạn chế nêu trên; phát huy sức mạnh văn hóa, phát triển du lịch xanh, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Lâm Đồng lần thứ I nhiệm kỳ 2025-2030, xin đề xuất một số giải pháp sau:

Thứ nhất, nâng cao hơn nữa nhận thức và trách nhiệm của các cấp ủy Đảng, các ngành, địa phương và toàn xã hội về công tác bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa, phát triển du lịch xanh; phải xem đây là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị. Rà soát, quản lý chặt chẽ việc xây dựng; tăng cường tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức của nhân dân, các cấp ngành về công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của đồng bào dân tộc thiểu số, bảo vệ cảnh quan, môi trường, sinh thái, kiến trúc, bản sắc văn hóa của cộng đồng các dân tộc, phát triển du lịch bền vững hướng đến du lịch xanh, sạch, thân thiện, an toàn, đưa mục tiêu “văn hóa là cốt lõi, du lịch “xanh” là thế mạnh để thu hút khách du lịch đến Lâm Đồng”.

Thứ hai, đa dạng hóa sản phẩm du lịch: du lịch sinh thái - nghỉ dưỡng, du lịch biển, du lịch thể thao mạo hiểm, du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch nông nghiệp công nghệ cao, du lịch - văn hóa, Du lịch chữa lành - wellness, du lịch MICE+, phát triển các mô hình du lịch sinh thái bền vững và kinh tế đêm. Tăng cường các giải pháp bảo vệ môi trường, quản lý chất lượng dịch vụ, đảm bảo an toàn cho du khách, áp dụng tiêu chuẩn quốc gia và quốc tế, xây dựng hệ thống chứng nhận “du lịch xanh”.

Thứ ba, tăng cường quảng bá về giá trị lịch sử, văn hóa và danh thắng của địa phương trên các phương tiện thông tin đại chúng, các hội chợ, triển lãm du lịch trong và ngoài nước. Khuyến khích người dân cùng tham gia phát triển du lịch cộng đồng nhằm giữ gìn, phát huy hiệu quả giá trị các di sản lịch sử, bản sắc văn hóa truyền thống, bảo tồn sự đa dạng sinh học tại các điểm đến du lịch. Đẩy

mạnh truyền thông với sự đồng hành của các chuyên gia, blogger; nhân rộng các mô hình, các cơ sở đạt tiêu chí xanh của quốc gia và quốc tế để tạo sự lan tỏa, khuyến khích tổ chức nhiều hoạt động trải nghiệm du khách, thông qua du khách tạo hiệu ứng truyền thông.

Thứ tư, tiếp tục duy trì, phát huy hiệu quả danh hiệu thành phố sáng tạo của UNESCO về Âm nhạc; tổ chức các lễ hội, sự kiện văn hóa nghệ thuật quy mô lớn, kết nối các giá trị văn hóa của địa phương, tạo điểm nhấn và sức hút cho du khách trong nước, quốc tế: Festival Công chiêng Tây Nguyên, Lễ hội văn hóa thổ cẩm, Festival Hoa Đà Lạt, Festival biển; các sự kiện hưởng ứng Năm Du lịch Quốc gia, các sự kiện văn hóa nghệ thuật quốc tế tại Lâm Đồng... trở thành các sự kiện thường niên, có uy tín khu vực và thế giới, thu hút sự tham gia của các nghệ sĩ và các tổ chức văn hóa nghệ thuật có uy tín, được đông đảo công chúng quan tâm.

Thứ năm: ưu tiên các nguồn lực bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa truyền thống của các dân tộc, đặc biệt là các chương trình mục tiêu quốc gia để đầu tư nâng cấp hạ tầng, kết nối với các thôn, bon, buôn có đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống; phục dựng các nghề truyền thống để trở thành sản phẩm du lịch, tạo sinh kế và cải thiện đời sống nhân dân; tổ chức các lớp tập huấn về văn hóa, du lịch để nâng cao nghiệp vụ, kỹ năng giao tiếp với du khách. Nghiên cứu, ban hành cơ chế chính sách hỗ trợ đặc thù về hỗ trợ phát triển các sản phẩm văn hóa truyền thống, du lịch cộng đồng, du lịch xanh.

Thứ sáu, đẩy mạnh chuyển đổi số trong hoạt động du lịch, trong đó tập trung số hóa di sản văn hóa, thiết kế tour tham quan trực tuyến 3D; trưng bày trực tuyến và tour tham quan ảo 360 độ, sử dụng hệ thống thuyết minh tự động; xây dựng và phát triển các nền tảng số: QR code; thuyết minh tự động (audio guide); thực tế ảo (Virtual Reality - VR), lưu trữ điện toán đám mây,... nhằm phục vụ nhu cầu đa dạng của du khách.

Trong bối cảnh toàn cầu đang hướng đến phát triển bền vững, Lâm Đồng với lợi thế về thiên nhiên tươi đẹp, khí hậu ôn hòa và bề dày văn hóa đặc sắc, có tiềm năng to lớn để trở thành trung tâm du lịch xanh - văn minh - hiện đại. Việc bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa gắn với phát triển du lịch xanh không chỉ là hướng đi đúng đắn mà còn có ý nghĩa quan trọng, sớm đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh; là động lực góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh nhà, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Lâm Đồng lần thứ I, nhiệm kỳ 2025 - 2030.